

Richard SENDI

Pravice invalidov do dostopa brez ovir (druga faza)

Izhodišča projekta

V letu 2009 smo nadaljevali delo v drugi fazi raziskave z naslovom *Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir*, ki se je začela v letu 2008. Osnova za raziskavo sta pomembna vladna dokumenta Strategija Dostopna Slovenija in Akcijski program za invalide 2007–2013.

V prvi fazi raziskave smo izvedli obsežne analize stanja invalidskega varstva v Sloveniji. S pomočjo ciljev, ki so določeni v obeh omenjenih dokumentih, smo v raziskavi analizirali dostopnost grajenega okolja, komunikacij in informacij. Glavni namen prve faze je bil ugotoviti, katere so glavne ovire, s katerimi se invalidi srečujejo pri uresničevanju pravic do dostopa brez ovir, ter kako se izvajajo ukrepi, ki so bili na državni ravni sprejeti, da se invalidom zagotovi prosto gibanje in socialno vključevanje. Osrednji del raziskave sta bili obsežni anketi, in sicer anketa invalidov posameznikov in anketa predstavnikov najpomembnejših invalidskih organizacij v Sloveniji.

Ena najpomembnejših ugotovitev prve faze raziskave je bila, da so številni ukrepi, ki so jih predlagali anketiranci (invalidi posamezniki in predstavniki invalidskih organizacij), že bili predvideni v Strategiji Dostopna Slovenija in Akcijskem programu za invalide 2007–2013. Anketiranci so našli številne težave, ki bi že morale biti rešene, če bi bili izvedeni ukrepi, ki so bili določeni v omenjenih dokumentih. Kljub sprejetju

številnih zakonskih določb in predpisov, ki naj bi urejali pravice invalidov do neoviranega dostopa, je iz odgovorov anketirancev razvidno, da se stanje na tem področju še ni bistveno spremenilo. Številni anketiranci so opozorili na pogosto neupoštevanje obstoječih zakonov in drugih pomembnih predpisov ter na neučinkovit nadzor nad izvajanjem teh.

Te ugotovitve, skupaj s predlogi za izboljšanje stanja, ki so jih dali anketiranci, so bile osnova za izvedbo druge in tretje faze raziskave.

Namen druge faze projekta

Glavni namen raziskave je bil izvesti obsežno analizo dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij, hkrati pa ugotoviti, kako se pravice invalidov do prostega dostopa uresničujejo v praksi na državni ravni. V analizi smo se osredotočili predvsem na te cilje, ki jih določa navedena strategija in so podrobneje opisani v omenjenem akcijskem programu:

- odpravljanje grajenih in komunikacijskih ovir v obstoječih objektih v javni rabi in na javnih površinah;
- vse večstanovanjske stavbe morajo biti zgrajene tako, da jih je mogoče z minimalnimi strukturnimi posegi v objekt prilagoditi gibalno ali senzorno oviranim ljudem;
- zagotoviti dostopnost potniškega prometa;
- zagotoviti dostopnost izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja;

- zagotoviti dostopnost zdravstvenega in socialnega varstva;
- zagotoviti dostopnost do storitev državne uprave;
- zagotoviti dostopnost do ponudbe kulturnih ustanov in
- zagotoviti dostopnost do dejavnosti preživljanja prostega časa.

Cilji projekta

Druga faza raziskave se nanaša na uresničevanje pravic invalidov do prostega dostopa z izvajanjem ukrepov, ki so določeni v prvem cilju Strategije Dostopna Slovenija, in sicer:

- odpravljanje grajenih in komunikacijskih ovir v obstoječih objektih v javni rabi in na javnih površinah;
- vse večstanovanjske stavbe morajo biti zgrajene tako, da jih je mogoče z minimalnimi gradbenimi posegi v objekt prilagoditi gibalno ali senzorno oviranim ljudem;
- zagotoviti dostopnost izobraževanja in
- zagotoviti dostopnost delovnih mest.

Raziskava se je osredotočila na prvo točko cilja navedene strategije, in sicer na odpravljanje grajenih ovir in komunikacijskih ovir v objektih v javni rabi.

Vsebina projekta

Druga faza je vsebovala tri dele, in sicer:

- izvedba ankete med invalidi, s katero smo jih prosili, naj nas opozorijo, kje natančno so ovire v njihovem okolju;
- izvedba obširne terenske analize, ki se je osredotočila na ugotavljanje obstoja grajenih ovir pri vseh objektih v javni rabi po večjih centrih v državi, in
- priprava spletnega vodiča za invalide o dostopnosti javnih objektov po Sloveniji.

Anketa med invalidi

V anketi, s katero smo želeli pridobiti informacije o konkretnih primerih objektov, v katerih se invalidi v Sloveniji srečujejo z ovirami, je sodelovalo 181 invalidov, članov in članic desetih reprezentativnih krovnih invalidskih organizacij.

Terenska analiza

Ugotavljanje obstoja grajenih ovir smo izvedli v vseh večjih centrih po državi (po statističnih regijah). Analiza je zajela javne objekte po izbranih področjih, ki smo jih obravnavali v prvi fazi raziskave (promet, izobraževanje in zaposlovanje, zdravstveno varstvo, državna uprava, kulturne ustanove in prosti čas). V tem delu raziskave smo:

- natančno pregledali dostopnost vseh pomembnejših objektov v javni rabi;
- ustvarili posebno podatkovno bazo, v katero smo shranili inventarizacijo iz terenske raziskave, in

- pripravili seznam ugotovljenih pomanjkljivosti, ki jih je nujno treba odpraviti.

Rezultati raziskave

Namen natančnega pregleda stanja na terenu je bil ugotoviti obstoječe ovire, pripraviti ustrezne sezname teh in odgovorne opozoriti na ugotovljene pomanjkljivosti. Ugotovitve iz tega dela raziskave smo predstavili v obliki opomnika, ki smo ga poslali upravljavcem objektov, pri katerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti. V opomniku je bila izražena zahteva, naj se ugotovljene pomanjkljivosti čim prej odpravijo.

V drugi fazi projekta smo pripravili spletno stran, ki trenutno služi predvsem za namene projekta, vendar se bo v tretji fazi dodatno razvijala in optimizirala ter dopolnjevala z različnimi novimi informacijami in dejavnostmi s področja problematike grajenih in komunikacijskih ovir v prostoru.

Financiranje projekta

Projekt sofinancirata Javna agencija Republike Slovenije za raziskovalno dejavnost in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije.

Raziskovalna skupina

- Richard SENDI – vodja projekta
- Boštjan KERBLER
- Nina GORŠIČ
- Biba TOMINC
- Sabina MUJKIČ
- Matej NIKŠIČ
- Igor BIZJAK

Več informacij o projektu je dostopnih na <http://dostopnost.uirs.si>

Richard Sendi
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: richard.sendi@uirs.si

Simon KUŠAR

Okrogla miza: Strokovne podlage v regionalnem in prostorskem planiranju (Ljubljana, 11. 11. 2010)

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Zveza geografov Slovenije sta 11. novembra 2010 v prostorih Filozofske fakultete v Ljubljani organizirala okroglo mizo z naslovom *Strokovne podlage v regionalnem in prostorskem planiranju*. Njen namen je bil odpreti strokovna vprašanja na načrtovalnem področju ter oblikovati skupna strokovna izhodišča različnih strok, ki so vključene v proces načrto-

vanja. Z njimi bi prispevali k reševanju odprtih vprašanj, do katerih prihaja ob proučevanju predmeta regionalnega in prostorskega načrtovanja.

Okrogla miza je bila posvečena 80-letnici akademika Igorja Vrišerja, ki je bil vodilni raziskovalec in univerzitetni pedagog s področja priprave strokovnih podlag in oblikovanja prostorskega in regionalnega načrtovanja v Sloveniji

in avtor edinega učbenika o regionalnem načrtovanju v slovenskem jeziku.

Po uvodnem pozdravu prodekana Filozofske fakultete Andreja Černeta, ki je na kratko opisal vlogo Igorja Vrišerja pri razvoju regionalnega in prostorskega načrtovanja v Sloveniji in predstavil namen okrogle mize, sta udeležence nagovorila tudi predstavnik organizatorjev srečanja, predstojnik Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani Jernej Zupančič in predstavnik Zveze geografov Slovenije Darko Ogrin.

V nadaljevanju je Marjan Ravbar (Zveza geografov Slovenije) predstavil nekatere izzive, s katerimi se načrtovanje sooča v Sloveniji. Poudaril je neučinkovitost vztrajanja pri policentričnem sistemu, saj naj bi nove teoretične domneve, načrtovalska praksa, stanje v prostoru in